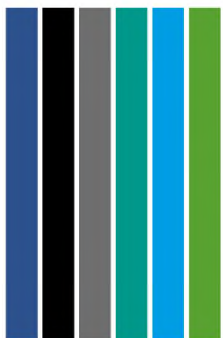

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 178/4084/26
Zarządu Województwa Podkarpackiego
z dnia 07.01.2026 r.

REGIONALNY OŚRODEK POLITYKI SPOŁECZNEJ w RZESZOWIE
INSTYTUCJA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO

**PODKARPACKI PLAN
ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH
I DEINSTYTUCJONALIZACJI
NA LATA 2026-2028**

Rzeszów, Grudzień 2025 r.

Projekt Programu został opracowany przez Zespół Roboczy, powołany Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego nr 85/2136/25 z dnia 18 marca 2025 r., działający pod kierownictwem Pani Eweliny Bembenek – Z-cy dyrektora Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie, w składzie:

1. Barbara Krawczyk – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
2. Monika Bernat - Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego – Departament Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej
3. Kornelia Szpetnar - Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego – Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
4. Katarzyna Olechowska - Sadowska- Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
5. Beata Lew- Podkarpacki Urząd Wojewódzki – Wydział Polityki Społecznej
6. Tomasz Półchłopek - Dom Pomocy Społecznej Zakonu Bonifratrów w Iwoniczu
7. Anna Pasaman - Dom Pomocy Społecznej w Gliniku Dolnym
8. Anna Chlebek - Dom Pomocy Społecznej w Kąkolówce
9. Barbara Święch – Bober - Polskie Towarzystwo Wspierania Warsztatów Terapii Zajęciowej "MOST"
10. Izabela Krzaczkowska – Szychter - Warsztaty Terapii Zajęciowej w Oleszycach
11. Mariusz Czopik - Rzeszowskie Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta
12. Ewa Sieradzka - Centrum Usług Społecznych w Bukowsku
13. Sylwia Korycka - Żymuła - Centrum Usług Społecznych w Dębicy
14. Agnieszka Gabrowska - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie
15. Iwona Wojnar – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle
16. Piotr Hryniszyn - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przemyślu
17. Magdalena Szlachta - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Przeworsku
18. Elżbieta Pietruszyńska - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli
19. Małgorzata Gotfryd - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stalowej Woli/ Dzienny Dom Senior w Stalowej Woli
20. Iwona Kozak - Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesku
21. Anna Mądro – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy
22. Marzena Babiaryz - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białobrzegach
23. Damian Szwagierczak - Centrum Opieki nad Dzieckiem w Skopaniu
24. Iwona Królikowska - Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin
25. Małgorzata Bąk - Centrum Administracyjne do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Rzeszowie
26. Małgorzata Kula - Stowarzyszenie Radość w Dębicy
27. Małgorzata Święch – Fundacja Sztuki Życia w Dębicy
28. Małgorzata Pankiewicz - Caritas Archidiecezji Przemyskiej

29. Beata Stankiewicz – Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
30. Monika Leniart – Stybak – Fundacja „Podaruj miłość”
31. Anna Chobel – Podkarpacki Związek Zawodowy Pracowników Pomocy Społecznej z siedzibą w Boguchwale
32. Barbara Oleksińska – Stowarzyszenie Rodzin „Otwarty Umysł” w Rzeszowie
33. Dorota Bielecka – SPZ ZOZ w Nowej Dębie – Centrum Zdrowia Psychicznego
34. Beata Cabaj – SPZ ZOZ w Nowej Dębie – Centrum Zdrowia Psychicznego
35. Joanna Śliwa – Centrum Zdrowia Psychicznego w Przeworsku
36. Beata Jania - Centrum Zdrowia Psychicznego w Przeworsku
37. Alicja Ozga - Centrum Zdrowia Psychicznego w Żurawicy
38. Aleksandra Hytroś – Kiwała – ZOZ NR 2 w Rzeszowie
39. Pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	5
WYKAZ SKRÓTÓW	9
Grupy docelowe.....	10
Wnioski z diagnozy	10
Działania przewidziane planem	11
Realizatorzy działań	13
Główne źródła finansowania	13
KARTA OBSZARU II: RODZINA I DZIECI, W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	16
Grupy docelowe.....	16
Wnioski z diagnozy	16
Działania przewidziane planem	18
Realizatorzy działań	19
Główne źródła finansowania	19
KARTA OBSZARU III: OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO.....	22
Grupy docelowe.....	22
Wnioski z diagnozy	22
Działania przewidziane planem	25
Realizatorzy działań	26
Główne źródła finansowania	26
KARTA OBSZARU IV: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM MIESZKANIOWYM	29
Grupy docelowe.....	29
Wnioski z diagnozy	29
Działania przewidziane planem	29
Realizatorzy działań	30
Główne źródła finansowania	30
KARTA OBSZARU V: OBYWATELE PAŃSTW TRZECICH, MIGRANCY I UCHODŹCY	33
Grupy docelowe.....	33
Wnioski z diagnozy	33
Działania przewidziane planem	34
Realizatorzy działań	34
Główne źródła finansowania	34
DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE PLANEM I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	36
REKOMENDACJE DOTYCZĄCE WDROŻENIA	59

WPROWADZENIE

Rozwój usług społecznych w województwie podkarpackim stanowi kluczowy element polityki społecznej, odpowiadający na zmieniające się potrzeby mieszkańców regionu. Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2028 jest odpowiedzią na wyzwania stojące przed systemem pomocy społecznej, wynikające zarówno z przemian demograficznych i społecznych, jak i ze zobowiązań płynących z krajowych oraz unijnych strategii w zakresie deinstytucjonalizacji. Dokument zakłada dalsze wzmacnianie kierunku deinstytucjonalizacji opieki, rozwój usług lokalnych oraz integrację działań samorządu, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnych.

Celem Planu jest stworzenie spójnych ram dla planowania, wdrażania i monitorowania procesów transformacji usług społecznych w regionie. Plan wskazuje kierunki działań niezbędne do zapewnienia osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osobom z niepełnosprawnościami, osobom starszym, rodzinom, dzieciom i młodzieży, osobom z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego, osobom w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym oraz innym grupom wymagającym wsparcia – warunków do życia w społeczności lokalnej, z poszanowaniem ich godności, autonomii i prawa do samostanowienia. Plan określa konkretne działania do realizacji, wraz ze wskazaniem źródeł finansowania – zarówno z programów regionalnych, jak i innych źródeł, w tym krajowych oraz środków własnych samorządu województwa. Stanowi on kontynuację Podkarpackiego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2023-2025.

Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2028 pozostaje w zgodności z poniższymi aktami prawnymi i dokumentami strategicznymi:

1. Ogólnoeuropejskie Wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności;
2. Strategia Rozwoju Usług Społecznych. Polityka publiczna do roku 2030 z perspektywą do 2035 r.;
3. Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027 z perspektywą do 2030 r.;
4. Krajowy Plan Transformacji;
5. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r.;
6. Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2030 – obszar polityki społecznej zawarty w filarze „Kapitał Ludzki i Społeczny”, Priorytet 2.6 „Włączenie społeczne”;

7. Program Fundusze Europejskie dla Podkarpacia na lata 2021–2027;
8. Podkarpacki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023–2030;
9. Wojewódzki Plan Transformacji Województwa Podkarpackiego na lata 2022–2026 wraz z późniejszymi zmianami i aktualizacjami dokumentu;
10. Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2024–2030;
11. Wojewódzki Program na rzecz Wyrównywania Szans Osób z Niepełnosprawnościami i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021–2030;
12. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030;
13. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030;
14. Samorząd dla Rodziny – Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021–2030;
15. Program współpracy Samorządu Województwa Podkarpackiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego;
16. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Podkarpackiego do 2030 roku.

Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2028 został opracowany przez Zespół Roboczy powołany Uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego nr 85/2136/25 z dnia 18 marca 2025 r., w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej regionu, analizę potrzeb i zasobów lokalnych oraz konsultacje z przedstawicielami samorządów, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i środowisk osób korzystających z usług społecznych.

Plan będzie podlegał corocznemu monitoringowi, który pozwoli na bieżąco oceniać stan jego realizacji oraz w razie potrzeby dokonywać aktualizacji, zgodnie z dynamicznie zmieniającymi się potrzebami społecznymi i kierunkami rozwoju regionu.

GŁÓWNY CEL PLANU

Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczenia usług społecznych w województwie podkarpackim do 2030 r.

OBSZARY INTERWENCJI:

- I. Osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami oraz osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
- II. Rodzina i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami
- III. Osoby z zaburzeniami psychicznymi i w kryzysie zdrowia psychicznego

IV. Osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym

V. Obywatele państw trzecich, migranci i uchodźcy

We wszystkich obszarach interwencji zaplanowano działania w zakresie rozwoju usług zgodnie z przeprowadzoną diagnozą regionalną, która stanowi załącznik do Podkarpackiego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2028.

W Planie założono również działania wspierające i monitorujące, które są wspólne dla wszystkich obszarów:

1. Koordynacja usług społecznych m.in. przez wsparcie doradcze i szkoleniowe w gminach i powiatach, wymianę dobrych praktyk.
2. Wsparcie w zakresie tworzenia Centrów Usług Społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług. Wsparcie usług świadczonych w już istniejących CUS.
3. Diagnozowanie sytuacji w województwie w zakresie deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych oraz ekonomii społecznej.
4. Monitorowanie i ocena realizacji Podkarpackiego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji.
5. Nabywanie, doskonalenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej oraz kadry realizującej usługi społeczne m.in. specjalistyczne i tematyczne szkolenia, warsztaty, superwizje, wyjazdy studyjne.
6. Organizowanie i wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami oraz podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej m.in. wspierania rodziny i pieczy zastępczej, pomocy społecznej, rehabilitacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami.
7. Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej w szczególności przedsiębiorstw społecznych realizujących usługi społeczne.

Działania dla poszczególnych obszarów będą finansowane głównie ze środków:

1. Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego 2021–2027

Priorytet IV. SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I ZDROWIE:

Działanie FERS.04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego Cel szczegółowy EFS+.CP4.K - Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;

2. Funduszy Europejskich dla Podkarpacia 2021–2027:

a) Priorytet 5. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA

- Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne;

b) Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN

- Cel szczegółowy 4(h) (EFS+) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększenie zdolności do zatrudnienia w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji;
- Cel szczegółowy 4(i) (EFS+) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów;
- Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
- Cel szczegółowy 4(l) (EFS+) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

c) Priorytet 8. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ

- Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
- Cel szczegółowy 4(l) (EFS+) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

3. Środków Województwa Podkarpackiego (w ramach zadań własnych ROPS).

WYKAZ SKRÓTÓW

BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CS	Cel Szczegółowy
CUS	Centrum Usług Społecznych
CZP	Centrum Zdrowia Psychicznego
DI	Deinstytucjonalizacja
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFŚ+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FAMI	Fundusz Azylu, Migracji i Integracji
FAS	Alkoholowy Zespół Płodowy
FASD	Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych
FEP 2021-2027	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027
FERS	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027
IRMiR	Instytut Rozwoju Miast i Regionów
KZN	Krajowy Zasób Nieruchomości
LSR	Lokalna Strategia Rozwoju
KIS	Klub Integracji Społecznej
MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Organizacja pozarządowa
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OzN	Osoby z niepełnosprawnościami
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PCIC	Podkarpackie Centrum Integracji Cudzoziemców
PPRUSiDI	Podkarpacki Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
SZOP FEP 2021-2027	Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027
WTZ	Warsztaty Terapii Zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej

KARTA OBSZARU I: OSOBY STARSZE, OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ OSOBY POTRZEBUJĄCE WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU

Grupy docelowe

- osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z powodu wieku, stanu zdrowia, niepełnosprawności i ich otoczenie,
- opiekunowie faktyczni w/w osób,
- osoby z niepełnosprawnościami i ich otoczenie,
- osoby starsze,
- kandydaci oraz personel realizujący usługi społeczne w tym usługi opieki długoterminowej,
- kandydaci oraz personel do świadczenia usług społecznych w środowisku lokalnym,
- pracownicy podmiotów leczniczych,
- pracownicy podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego.

Wnioski z diagnozy

- Z roku na rok wzrasta liczba osób starszych, zależnych oraz osób z niepełnosprawnościami korzystających z usług opiekuńczych, w tym również specjalistycznych. Prognozy demograficzne wskazują, że w kolejnych latach liczba osób wymagających opieki i codziennego wsparcia będzie nadal rosnąć. Sytuacja ta wymaga rozwoju środowiskowych form pomocy oraz działań zapobiegających kierowaniu tych osób do placówek całodobowych. Konieczne jest zatem zapewnienie odpowiedniego wsparcia w miejscu zamieszkania poprzez upowszechnianie takich form pomocy, jak m.in. dzienni opiekunowie, asystenci osób z niepełnosprawnościami czy transport typu „door-to-door”.
- Z uwagi na dużą potrzebę odciążenia opiekunów nieformalnych kluczowe jest rozwijanie środowiskowych usług wsparcia, w tym m.in. organizowanie opieki wytchnieniowej.
- Mieszkania osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami często nie są dostosowane do ich potrzeb, dlatego ważne jest rozwijanie form wsparcia obejmujących m.in. dostosowanie warunków mieszkaniowych do wymagań tych grup.
- W obliczu wzrostu liczby osób starszych w społeczeństwie priorytetowymi zadaniami w zakresie wsparcia środowiskowego seniorów jest projektowanie oraz realizacja działań, które przyczyniają się do jak najdłuższego, samodzielnego i niezależnego funkcjonowania osób w starszym wieku.

- Domy pomocy społecznej w niewielkim stopniu angażują się w organizację wsparcia krótkoterminowego, dlatego zasadne jest podjęcie działań na rzecz upowszechnienia tej formy pomocy w celu odciążenia opiekunów rodzinnych seniorów. Działania te powinny być poprzedzone konsultacjami z przedstawicielami DPS oraz organami je prowadzącymi. Zdaniem DPS kluczowe znaczenie ma uproszczenie procedur, w szczególności umożliwienie realizacji wsparcia krótkoterminowego na bazie wolnych miejsc, bez konieczności zmiany liczby miejsc statutowych, co należy uwzględnić przy konsultowaniu zmian przepisów prawa.
- Z przeprowadzonych analiz wynika, że pomimo relatywnie szerokiej dostępności mieszkań treningowych i wspomaganych dla osób z niepełnosprawnościami (według danych z czerwca 2025 r.), zapotrzebowanie na tę formę wsparcia nadal znacząco przewyższa liczbę dostępnych miejsc. Wskazuje to na konieczność dalszego rozwoju tego typu usług, które odgrywają kluczową rolę w zwiększaniu samodzielności osób z niepełnosprawnościami oraz ograniczaniu ich zależności od opieki instytucjonalnej.
- Istotny jest rozwój alternatywnych form wsparcia (mieszkania z usługami, mieszkania ze wsparciem), które umożliwiają osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu na samodzielne życie przy zapewnieniu odpowiedniej pomocy.
- Analiza potrzeb osób z niepełnosprawnościami wskazuje na konieczność kontynuowania działań w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, obejmujących możliwość podejmowania pracy zarówno na rynku chronionym, jak i otwartym. Ponadto istotne jest niwelowanie skutków niepełnosprawności poprzez zapewnienie bezpłatnego dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego, wraz z instruktażem dotyczącym jego obsługi w warunkach domowych.
- W procesie rozwijania usług w środowisku niezbędne jest podejmowanie działań w kierunku profesjonalizacji oraz wzmocnienia i doskonalenia kompetencji pracowników pomocy społecznej poprzez szkolenia, superwizje oraz poszerzanie katalogu form kształcenia (np. wizyty studyjne, warsztaty, seminaria).

Działania przewidziane planem

- I.1 Kompleksowe działania - na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz osób z niepełnosprawnościami, w tym wsparcie działań zapobiegających umieszczaniu w placówkach całodobowych poprzez:
- zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w środowisku lokalnym m.in. usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne,

- asystencja osobista, usługi transportowe, dowożenie posiłków, usługi sąsiedzkie, teleopieka,
- tworzenie i rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, wspomagającego i pielęgnacyjnego,
 - wsparcie opiekunów faktycznych (nieformalnych) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność, m.in. szkolenia, opieka wytchnieniowa, grupy wsparcia, wymiana doświadczeń.
- I.2 Działania wspierające usamodzielnienie osób przebywających i opuszczających placówki całodobowe, obejmujące m. in. diagnozę potrzeb, opracowanie planów usamodzielnienia, treningi usamodzielnienia.
- I.3 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami.
- I.4 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.
- I.5 Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym m.in. poprzez rozwój nierezydencjalnych i nieizolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowej opieki wytchnieniowej oraz usług wspierających funkcjonowanie w środowisku domowym.
- I.6 Inwestycje w zdeinstytucjonalizowaną infrastrukturę ośrodków wsparcia, które będą realizować usługi opiekuńcze (w trybie dziennym) oraz rodzinnych domów pomocy.
- I.7 Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej poprzez rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej (z wyłączeniem kosztów leczenia i zabiegów medycznych innych niż na potrzeby diagnostyki) w zakresie:
- a) działalności lub tworzenia nowych pozaintytucjonalnych miejsc opieki medycznej,
 - b) opieki długoterminowej udzielanej w warunkach domowych, w szczególności pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej,
 - c) opieki paliatywnej lub hospicyjnej w formach zdeinstytucjonalizowanych,
 - d) wsparcia dla opiekunów prawnych lub faktycznych osób potrzebujących wsparcia.
- I.8 Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych, oraz rekomendowanych mieszkań z usługami/ze wsparciem dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz działania na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych.
- I.9 Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie

powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.

- I.10 Wsparcie osób starszych poprzez działania zwiększające ich zaangażowanie w życie społeczności lokalnych, w tym inicjatywy na rzecz samopomocy oraz tworzenie i wspieranie dziennych i środowiskowych placówek wsparcia dla seniorów.
- I.11 Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz personelu w zakresie świadczenia usług w środowisku.

Realizatorzy działań

- Instytucje integracji i pomocy społecznej,
- Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Niepubliczne podmioty integracji i pomocy społecznej,
- Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe,
- Partnerstwa instytucji pozarządowych,
- Partnerstwa publiczno-prywatne,
- Podmioty ekonomii społecznej,
- Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- Publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
- Lokalne Grupy Działania oraz inne podmioty z obszaru realizacji LSR lub realizujące projekty na obszarze LSR.

Główne źródła finansowania

- Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027
Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.18 Usługi społeczne i zdrowotne świadczone w społeczności lokalnej SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) Zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej, modernizacja systemów socjalnych, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji, poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej. Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 90 146 456 euro, w tym 67 624 340 euro (kod interwencji 158) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.15 Aktywna integracja SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(h) (EFS+) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększenie zdolności do zatrudnienia w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.
Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 36 195 829 euro (kod interwencji 153) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.
- Priorytet 8. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ, Działanie 8.5 Usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) Zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej, modernizacja systemów socjalnych, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji, poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.
Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 1 888 394 euro (wartość kodu interwencji 158) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.
- Priorytet 5. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA, Działanie 5.02 Włączenie społeczne SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.
Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 22 714 316 euro zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.
- Środki Województwa Podkarpackiego (Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2024–2030). Budżet na lata 2026 -2028 wynosi 3 736 466,00 zł.
- Środki Województwa Podkarpackiego (Wojewódzki Program na rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021–2030). Budżet na lata 2026 -2028 wynosi 4 067 148,00 zł.
- Środki Województwa Podkarpackiego – dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej. Planowany budżet na lata 2026 -2028 wynosi około 13 000 000,00 zł.

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej. Planowany budżet na lata 2026 -2028 - około 121 000 000,00 zł.

Inne możliwe źródła finansowania działań wskazanych w tym obszarze:

- Programy realizowane w ramach Funduszu Solidarnościowego:
 - „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” - podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o środki finansowe są jednostki samorządu terytorialnego. Budżet na 2026 r. to 1 103 873 000,00 zł. Program będzie kontynuowany w latach 2027 i 2028, z corocznie ogłaszaniem naboru wniosków oraz planowanym budżetem.
 - „Opieka Wytchnieniowa” - podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o środki finansowe są jednostki samorządu terytorialnego. Budżet na 2026 r. - 205 166 000,00 zł. Program będzie kontynuowany w latach 2027 i 2028, z corocznie ogłaszaniem naboru wniosków oraz planowanym budżetem.
 - „Centra opiekuńczo-mieszkalne” - podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o środki finansowe są gminy i powiaty. Program obejmuje Moduł I – Utworzenie Centrum opiekuńczo-mieszkalnego, Moduł II – funkcjonowanie Centrum. Środki finansowe przeznaczone na realizację programu w województwie Podkarpackim w 2026 roku to 40 000 000,00 zł. Program będzie kontynuowany w latach 2027 i 2028.
- Program Aktywni Seniorzy - ASY, przewidziany na lata 2026-2030, wieloletni program rządowy, który zastąpi programy "Aktywni+" i "Senior+", mający na celu wsparcie osób starszych poprzez rozwój infrastruktury dziennego pobytu (Domy "Senior+"), aktywizację edukacyjną, międzypokoleniową i wolontariat, a także przeciwdziałanie samotności, z planowanym budżetem w wysokości około 610 mln zł. Obecnie jest w fazie konsultacji.
- Od 1 stycznia 2026 roku planowane jest wprowadzenie bonu senioralnego, który ma na celu zapewnienie wsparcia o charakterze opiekuńczym w miejscu zamieszkania seniora. Usługi te będą obejmowały pomoc w codziennych czynnościach, kontakt z otoczeniem, pomoc w przygotowaniu i spożywaniu posiłków.

KARTA OBSZARU II: RODZINA I DZIECI, W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Grupy docelowe

- dzieci i młodzież,
- rodziny wychowujące dzieci, w tym rodziny dysfunkcyjne, przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz doświadczające kryzysu,
- osoby przebywające w rodzinach oraz różnego rodzaju placówkach całodobowych,
- osoby opuszczające pieczę zastępczą lub inne instytucje opieki całodobowej,
- osoby doświadczające przemocy domowej oraz sprawcy przemocy domowej,
- osoby potrzebujące interwencji kryzysowej,
- dzieci i młodzież z podejrzeniem lub zdiagnozowanym m.in. FAS/FASD, spektrum autyzmu,
- otoczenie ww. osób (w zakresie, jaki jest niezbędny dla udzielanego wsparcia),
- kandydaci do pełnienia funkcji w ramach pieczy zastępczej, jak i kandydaci na rodziców adopcyjnych oraz członkowie ich rodzin,
- rodziny zastępcze i kandydaci na rodziny zastępcze,
- kadra realizująca działania w zakresie świadczenia usług społecznych w obszarze pieczy zastępczej.

Wnioski z diagnozy

- Wzrasta liczba prób samobójczych wśród dzieci i młodzieży – w 2022 r. nastąpił wzrost o 77,8% w stosunku do roku poprzedniego. Jednocześnie bardzo niekorzystny jest stan profilaktyki i dostępności specjalistycznej w zakresie zdrowia psychicznego. W najtrudniejszej sytuacji są młodzi pacjenci mieszkający z dala od dużych ośrodków miejskich. W najbliższych latach konieczne jest rozwijanie środowiskowego wsparcia zgodnie z założeniami nowego modelu opieki psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży oraz kontynuacja rozwiązań wypracowanych w centrach zdrowia psychicznego, gdzie natychmiastowa interwencja oraz specjalistyczna opieka stanowią nieocenioną wartość w życiu osoby znajdującej w kryzysie psychicznym.
- Rosnąca liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia asystenta rodziny wskazuje na potrzebę dalszego rozwijania asystentury rodzinnej oraz poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego, psychiatrycznego i mediacyjnego. Działania te wspierają prawidłowe funkcjonowanie rodzin doświadczających kryzysów,

zwłaszcza z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ułatwiają radzenie sobie z codziennymi trudnościami.

- Analiza sytuacji dzieci i młodzieży wskazuje na występowanie zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych, spożywaniem napojów energetyzujących oraz wzrostem uzależnień behawioralnych, takich jak nadmierne korzystanie z Internetu. W związku z tym niezbędne jest tworzenie infrastruktury umożliwiającej młodym ludziom rozwijanie zainteresowań kulturalnych, sportowych i edukacyjnych, w tym poprzez placówki wsparcia dziennego, koła zainteresowań, świetlice czy ogniska wychowawcze. Jednocześnie wskazane jest podejmowanie działań wspierających wychowawczą funkcję rodziny, promowanie wspólnego spędzania czasu przez dzieci i rodziców oraz edukacja i promocja działań profilaktycznych.
- Konieczne jest wzmocnienie działań profilaktycznych i pracy środowiskowej z rodzinami, aby zapobiegać konieczności umieszczania dzieci poza rodziną. Rekomenduje się rozwijanie programów edukacyjnych wspierających kompetencje wychowawcze oraz umiejętność radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.
- Wskazana jest dalsza promocja idei rodzicielstwa zastępczego i adopcyjnego, co umożliwi pozyskiwanie nowych kandydatów na rodziców zastępczych i adopcyjnych. Należy również tworzyć warunki sprzyjające powstawaniu i rozwojowi rodzinnych form pieczy zastępczej, zbliżonych do naturalnego środowiska, dla dzieci pozbawionych opieki biologicznych rodziców.
- Istotne jest zapewnienie rodzicom zastępczym różnorodnych form specjalistycznego wsparcia, obejmujących pomoc pedagogiczną, psychologiczną, prawną oraz superwizję, terapię i mediację. Działania te wspierają prawidłowe pełnienie ról opiekuńczo-wychowawczych oraz przyczyniają się do ograniczenia umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- Młodzież po opuszczeniu instytucji wychowawczych i resocjalizacyjnych musi sprostać wielu nowym i trudnym wyzwaniom. Dlatego kluczowe jest udzielenie wieloaspektowej pomocy i wsparcia w postaci nabywania odpowiednich kompetencji społecznych poprzez prowadzenie kursów, treningów przygotowujących do samodzielności, kwalifikacji zawodowych, a także wsparcia psychologicznego.
- W Polsce FASD dotyczy szacunkowo co najmniej 2% dzieci, przy czym najcięższa postać, FAS, występuje u około 0,4% urodzeń. Przytoczone dane odzwierciedlają jedynie skalę formalnie rozpoznanych przypadków i nie pokazują rzeczywistej częstości występowania tego zaburzenia. Skala problemu jest znacznie większa niż wynika to z oficjalnych statystyk

diagnostycznych. Niedoszacowanie skali problemu wynika m.in. z: braku ogólnokrajowego systemu monitorowania FASD, trudności diagnostycznych oraz ograniczonego dostępu do wyspecjalizowanych zespołów diagnostycznych. Ponadto badania Instytutu Matki i Dziecka wskazują, że około połowa kobiet w ciąży sięga po alkohol, co stanowi poważne wyzwanie profilaktyczne i może w przyszłości przekładać się na większe rozpowszechnienie FASD. Dostęp do diagnostyki FASD w województwie podkarpackim jest niewystarczający i rodziny muszą szukać możliwości diagnozy w innych województwach. W związku z tym rozwijanie systemowego wsparcia diagnostycznego, terapeutycznego i profilaktycznego stanowi nieodzowny element polityki społecznej i zdrowotnej regionu.

Działania przewidziane planem

- II.1 Wsparcie rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze lub doświadczających kryzysu, m.in. asystentura rodzinna, warsztaty, szkolenia, terapia, mediacje, poradnictwo, pomoc prawna, diagnoza dziecka i rodziny, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, rodziny wspierające.
- II.2 Kompleksowe wsparcie dla osób w sytuacjach kryzysowych i ich otoczenia poprzez dostęp do usług interwencji kryzysowej m.in. tworzenie i rozwój punktów interwencji kryzysowej, konsultacje prawne, telefony zaufania, poradnictwo psychologiczne, mieszkania interwencyjne lub inne miejsca noclegowe.
- II.3 Działania dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, przebywających w rodzinach oraz różnego rodzaju placówkach całodobowych m.in. poprzez tworzenie oraz rozwój placówek wsparcia dziennego np. świetlic, klubów młodzieżowych, ognisk wychowawczych.
- II.4 Inwestycje w infrastrukturę placówek wsparcia dziennego wraz z niezbędnym wyposażeniem.
- II.5 Kompleksowe wsparcie dla rodziców zastępczych i kandydatów na rodziców zastępczych oraz rodzin pomocowych m.in. prawne, psychologiczne, wytchnieniowe, grupy wsparcia, szkolenia, warsztaty, pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi.
- II.6 Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w zakresie powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej, m.in. konferencje, wyjazdy studyjne, upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej.
- II.7 Upowszechnienie rodzicielstwa adopcyjnego, wsparcie preadopcyjne dla kandydatów na rodziców adopcyjnych i postadopcyjne dla rodziców adopcyjnych.

- II.8 Nabywanie kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych przez wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, m.in. doradztwo zawodowe, pomoc prawna, psychologiczna, szkolenia, kursy, warsztaty, coaching.
- II.9 Wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych z pakietem usług dostosowanych do potrzeb osób opuszczających pieczę zastępczą oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe.
- II.10 Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.
- II.11 Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz personelu niezbędnego do realizacji projektu w zakresie świadczenia usług społecznych na poziomie lokalnym oraz zapewnienia dostępu do superwizji, w tym szkolenia na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin oraz w obszarze pieczy zastępczej.
- II.12 Działania w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, od alkoholu i od substancji psychoaktywnych.
- II.13 Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy domowej.
- II.14 Tworzenie i wsparcie punktów poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży dotyczących m.in. FAS/FASD, spektrum autyzmu.

Realizatorzy działań

- Instytucje integracji i pomocy społecznej,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Niepubliczne podmioty integracji i pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Partnerstwa instytucji pozarządowych,
- Partnerstwa publiczno-prywatne,
- Lokalne Grupy Działania oraz inne podmioty z obszaru realizacji LSR lub realizujące projekty na obszarze LSR.

Główne źródła finansowania

- Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027, Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.19 Integracja społeczna SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(I) (EFS+) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 14 742 348 euro, w tym 12 242 348 euro (kod interwencji 159) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 8. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ, Działanie 8.6 Integracja społeczna, Cel szczegółowy 4(I) (EFS+) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 265 304 euro (wartość kodu interwencji 163) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 5. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA, Działanie 5.02 Włączenie społeczne SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 22 714 316 euro zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Środki Województwa Podkarpackiego (Samorząd dla Rodziny – Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021–2030). Planowany budżet na lata 2026 -2028 wynosi około 1 071 406,00 zł.
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030. Kwota alokacji na 2026 r. wynosi 600 000,00 zł (w tym na przeciwdziałanie alkoholizmowi 400 000,00 zł, a na przeciwdziałanie narkomanii 200 000,00 zł). Przewidywana pula środków na okres 2026-2028 to 1 800 000,00 zł.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030. Kwota alokacji na 2026 r. wynosi 400 000,00 zł. Przewidywana pula środków na okres 2026-2028 to 1 200 000,00 zł.

Rozwój usług społecznych w tym obszarze będzie finansowany również w ramach środków na realizację społecznych programów rządowych m.in.:

- Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” na lata 2022-2026. Program zapewnia pomoc dla kobiet w okresie ciąży (w tym z powikłaniami), porodu i połogu oraz rozwój wsparcia dla matek z małoletnimi dziećmi, zwiększenie dostępności do rehabilitacji dzieci, u których zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, powstałych w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu. W programie przewidziane jest również wsparcie dla rodzin w opiece nad osobą z niepełnosprawnościami czy zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych.

- Program „Opieka wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2026. Cel: wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad dziećmi (od ukończenia 2 roku życia do ukończenia 16 roku życia) posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub osobami niepełnosprawnymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Forma: czasowa usługa opieki wytchnieniowej (odciążenie opiekuna, czas na regenerację, możliwość załatwienia spraw życiowych). Wysokość środków z Funduszu Solidarnościowego przeznaczonych na realizację zadań w 2026 r. wynosi 205 166 000,00 zł.
- Rządowy program "Dofinansowanie wynagrodzeń pracowników jednostek wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na lata 2024-2027". Dofinansowanie jest realizowane w formie dodatku. Łączna kwota środków przeznaczona na realizację Programu w całym okresie jego realizacji wynosi 1 161 300 000,00 zł.
- Rządowy program „Dofinansowanie wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka na lata 2024–2027”. Celem Programu jest pomoc w realizacji zadań własnych powiatu z zakresu wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej przez dofinansowanie wynagrodzeń przysługujących rodzinom zastępczym zawodowym i prowadzącym rodzinne domy dziecka. Dofinansowanie jest realizowane w formie dodatku do wynagrodzenia. Łączna kwota środków przeznaczona na realizację Programu w roku 2026 - 45 000 000,00 zł, w roku 2027 - 45 000 000,00 zł.
- Rządowy program wspierania rodziny „Asystent rodziny”. Program wieloletni, realizowany w latach 2024–2026, finansowany z Funduszu Pracy, wymaga corocznego podejmowania uchwał przez Radę Ministrów. Decyzje te określają szczegółowe warunki realizacji, wysokość budżetu na dany rok oraz zasady przyznawania dofinansowania gminom.
- Programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc - finansowane ze środków budżetu państwa, przekazywanych do dyspozycji wojewodów.
- Programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc - Głównym źródłem finansowania są środki pochodzące z budżetu państwa, przyznawane na realizację zadań związanych z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

KARTA OBSZARU III: OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Grupy docelowe

- osoby z problemami zdrowia psychicznego, w tym uzależnione i w kryzysie zdrowia psychicznego oraz ich otoczenie,
- opiekunowie faktyczni w/w osób (w zakresie, jaki jest niezbędny dla udzielanego wsparcia),
- kandydaci oraz personel niezbędny do świadczenia wysokiej jakości usług społecznych w środowisku lokalnym.

Wnioski z diagnozy

- W 2023 roku ogólna liczba leczonych na zaburzenia psychiczne w warunkach ambulatoryjnych wyniosła 93 431, natomiast liczba leczonych po raz pierwszy 19 016 osób. Największy odsetek stanowiły osoby z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień – 89% (83 266 osób). W porównaniu do roku 2020 nastąpił wzrost ogólnej liczby leczonych w warunkach ambulatoryjnych o 33% oraz wzrost leczonych z zaburzeniami psychicznymi bez uzależnień o 35%. Wzrost ten wynika m.in. z długotrwałych skutków pandemii COVID-19, traumatycznych doświadczeń związanych z wojną w Ukrainie, izolacji społecznej, zwiększonego stresu oraz zmian demograficznych i społecznych. Należy zapewnić kompleksowe wsparcie, w tym wczesną interwencję, opiekę ambulatoryjną, dzienną i środowiskową, a także wzmocnienie dostępności i jakości usług zdrowia psychicznego w całym województwie podkarpackim, ze szczególnym uwzględnieniem mniejszych miejscowości.
- W województwie funkcjonuje jedno mieszkanie wspomagane dla osób z zaburzeniami psychicznymi w Dębicy, nie funkcjonują natomiast mieszkania o charakterze treningowym. OPS Sędziszów Małopolski ma 3 miejsca w mieszkaniu dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, które są niewykorzystane. Wskazane jest, aby rozwijać mieszkalnictwo dla tej grupy osób, gdyż dzięki odpowiedniemu przygotowaniu i pomocy udzielonej przez specjalistów możliwy będzie powrót do samodzielnego życia oraz radzenia sobie z chorobą. Natomiast w przypadku osób uzależnionych zwiększenie ich zdolności do samokontroli.
- W związku z ograniczoną dostępnością ambulatoryjnych świadczeń psychiatrycznych w mniejszych miejscowościach województwa podkarpackiego, należy rozszerzyć lokalną sieć kompleksowego wsparcia specjalistycznego, obejmującego opiekę psychiatryczną, psychologiczną, terapeutyczną oraz usługi wytchnieniowe dla rodzin osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Działania te powinny koncentrować się na tworzeniu punktów konsultacyjnych i zespołów mobilnych w pobliżu

miejsca zamieszkania pacjentów, aby zapewnić szybki i równy dostęp do pomocy, zmniejszyć konieczność dojazdów do większych ośrodków oraz poprawić jakość i ciągłość leczenia osób w kryzysie zdrowia psychicznego, w tym z zaburzeniami psychicznymi i wsparcia dla ich rodzin.

- W województwie podkarpackim działa 8 centrów zdrowia psychicznego. Swoim działaniem obejmują północną i północno – wschodnią część województwa oraz powiaty strzyżowski, dębicki i jasielski. Dostęp mieszkańców do pomocy oferowanej przez Centra Zdrowia Psychicznego jest zróżnicowany w zależności od lokalizacji gminy. Zdecydowana większość, bo 62% gmin, zadeklarowała, że Centrum Zdrowia Psychicznego działa na terenie ich powiatu. W związku ze zróżnicowanym i nierównomiernym dostępem mieszkańców województwa podkarpackiego do pomocy oferowanej przez Centra Zdrowia Psychicznego, zaleca się objęcie kompleksową opieką w formule CZP obszaru miasta Rzeszowa oraz południowej części województwa, w których obecnie brak jest bezpośredniego dostępu do tej formy wsparcia. Szczególnej interwencji wymaga Rzeszów jako największy ośrodek miejski regionu, generujący znaczną liczbę potrzeb w zakresie zdrowia psychicznego, a także gminy południowe województwa, gdzie odległość od funkcjonujących CZP istotnie ogranicza realną dostępność pomocy, zwłaszcza w sytuacjach nagłego kryzysu psychicznego.
- Na terenie 104 gmin województwa świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania. W dalszym ciągu wskazane jest rozwijanie tego rodzaju usług.
- Wśród oferowanych usług społecznych dostępnych w gminach dominuje poradnictwo psychologiczne i środowiskowe domy samopomocy, natomiast wciąż niewystarczająco rozwinięte pozostają nowoczesne i zindywidualizowane formy pomocy, takie jak asystenci zdrowia psychicznego czy grupy samopomocowe. W wielu gminach brakuje bezpośrednich form wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym, a działania ograniczają się głównie do funkcji informacyjno-pośredniczącej realizowanej przez pracowników socjalnych.
- W województwie podkarpackim funkcjonuje 72 środowiskowe domy samopomocy. W 2023 roku łączna liczba miejsc w domach wyniosła 2 762, liczba osób korzystających – 3 089 (o 44 osoby więcej niż w 2022 roku). W związku z rosnącą liczbą osób korzystających ze środowiskowych domów samopomocy w województwie podkarpackim należy w dalszym ciągu rozwijać sieć ŚDS poprzez zwiększanie liczby miejsc w istniejących placówkach oraz tworzenie nowych środowiskowych domów samopomocy, w szczególności na obszarach o ograniczonym dostępie do dziennych form wsparcia. Działania te powinny uwzględniać dostosowanie oferty do

- zróżnicowanych potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym rozwój programów terapeutycznych, rehabilitacyjnych i aktywizujących, co pozwoli na zmniejszenie ryzyka wykluczenia społecznego, poprawę samodzielności uczestników oraz odciążenie systemu opieki całodobowej.
- W województwie podkarpackim funkcjonuje 1 klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi z 27 miejscami. W 2023 roku liczba osób korzystających wyniosła 33. W związku z ograniczoną liczbą klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi w województwie podkarpackim należy rozwijać i upowszechniać tą formę wsparcia poprzez tworzenie nowych klubów samopomocy. Działania te powinny obejmować realizację programów samopomocowych, regularne spotkania grupowe, warsztaty psychoedukacyjne oraz indywidualne wsparcie dla uczestników i ich rodzin. Rozwój klubów samopomocy przyczyni się do wzmacniania samodzielności, integracji społecznej i aktywności osób z zaburzeniami psychicznymi, a także do ograniczenia izolacji społecznej i przeciążenia systemu opieki instytucjonalnej.
 - W związku z niedoborem kadr w obszarze wsparcia osób w kryzysach zdrowia psychicznego w województwie podkarpackim należy ukierunkować działania na podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz kadry niezbędnej do świadczenia usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego w środowisku lokalnym.
 - Należy stale dbać o podnoszenie poziomu wiedzy personelu pracującego z osobami cierpiącymi na zaburzenia psychiczne oraz rodziną tych osób. Odpowiednie umiejętności w postępowaniu z chorym oraz właściwa komunikacja mają olbrzymi wpływ na jego samopoczucie, a w konsekwencji przyczyniają się do powrotu do zdrowia.
 - Starzenie się społeczeństwa nie tylko w województwie podkarpackim wpływa na zwiększone zapotrzebowanie na świadczenia usług społecznych w środowisku dla osób starszych z zaburzeniami psychicznymi, m.in. demencja (w tym choroba Alzheimera), depresja i zaburzenia lękowe.
 - Wśród zaburzeń psychicznych wynikających z uzależnień najliczniejszą grupę stanowią osoby nadużywające alkoholu. Należy również zaznaczyć, że coraz większym problemem staje się rosnąca liczba uzależnień również od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Na przestrzeni ostatnich czterech lat zauważalna jest wzrostowa tendencja liczby osób leczonych w warunkach ambulatoryjnych (6-krotny wzrost) z zaburzeniami spowodowanymi używaniem silnie uzależniających substancji psychoaktywnych, takich jak opiaty, leki uspokajające i nasenne. W związku z rosnącą liczbą osób z zaburzeniami psychicznymi wynikającymi z uzależnień, w tym z nadużywania alkoholu, substancji

psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych należy wzmocnić profilaktykę uzależnień w województwie podkarpackim.

Działania przewidziane planem

- III.1 Zapewnienie dostępu do zintegrowanych, kompleksowych usług społecznych, w tym specjalistycznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, ich rodzin, opiekunów i otoczenia m.in. przez rozwój opieki wytchnieniowej, wsparcie dla opiekunów prawnych lub faktycznych, osób potrzebujących wsparcia, prowadzenie grup samopomocowych i wsparcia, konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, neurologiczne, psychiatryczne, warsztaty umiejętności społecznych, usługi interwencji kryzysowej, terapie uzależnień, specjalistyczne usługi opiekuńcze, konsultacje prawne, wsparcie specjalistów.
- III.2 Zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania (z wyłączeniem kosztów leczenia i zabiegów medycznych innych niż na potrzeby diagnostyki) dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego m.in. usług asystenta osobistego, asystenta zdrowienia.
- III.3 Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym polegające na rozwoju nierezydencjalnych i nieizolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomagania w domu oraz tworzeniu partnerstw z innymi dostawcami usług DI dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.
- III.4 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w kryzysie zdrowia psychicznego, m.in. treningi prowadzenia gospodarstwa domowego, treningi pracy, działania pomagające w powrocie na rynek pracy.
- III.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.
- III.6 Rozwój i wsparcie mieszkalnictwa treningowego i wspomaganego w zakresie tworzenia miejsc i rozwoju usług w nowoutworzonych lub istniejących w/w mieszkaniach, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego, działania w zakresie poprawy warunków mieszkaniowych oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.
- III.7 Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.
- III.8 Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz kadry niezbędnej do realizacji projektu w zakresie świadczenia usług

społecznych i zdrowotnych na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego w środowisku lokalnym.

Realizatorzy działań

- Instytucje integracji i pomocy społecznej,
- Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Niepubliczne podmioty integracji i pomocy społecznej,
- Niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe,
- Partnerstwa instytucji pozarządowych,
- Partnerstwa publiczno-prywatne,
- Podmioty ekonomii społecznej,
- Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- Publiczne zakłady opieki zdrowotnej,
- Lokalne Grupy Działania oraz inne podmioty z obszaru realizacji LSR lub realizujące projekty na obszarze LSR.

Główne źródła finansowania

Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027

- Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.18 Usługi społeczne i zdrowotne świadczone w społeczności lokalnej SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.
Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 90 146 456 euro, w tym 5 335 243 euro (wg kodu interwencji 160) i 67 624 340 euro (wg kodu interwencji 158) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.
- Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027, Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.19 Integracja społeczna SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(l) (EFS+) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 14 742 348 euro, w tym 2 500 000 euro (kod interwencji 163) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.15 Aktywna integracja SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(h) (EFS+) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększenie zdolności do zatrudnienia w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 36 195 829 euro (kod interwencji 153) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 5. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA, Działanie 5.02 Włączenie społeczne SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 5 066 370 euro (kod interwencji 126) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 8. ROZWÓJ LOKALNY KIEROWANY PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ, Działanie 8.5 Usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(k) (EFS+) Zwiększenie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej, modernizacja systemów socjalnych, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji, poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 1 888 394 euro (wartość kodu interwencji 158) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Środki Województwa Podkarpackiego:
Podkarpacki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030.
Planowana wysokość środków na rok 2026 wynosi 279 752,00 zł.
Wysokość środków na lata 2027 – 2028 nie została zaplanowana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Województwa Podkarpackiego na lata 2025-2043 i będzie corocznie ustalana.

Inne możliwe źródła finansowania działań wskazanych w tym obszarze:

- Program „Od zależności ku samodzielności” Edycja 2026. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o środki finansowe są jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pozarządowe (podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Głównym celem programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej, w jakiej się znalazły, a której nie są w stanie samodzielnie pokonać.
- Finansowanie i rozwój Centrów Zdrowia Psychicznego w 2026 r.
Przedłużenie pilotażu: Ministerstwo Zdrowia podjęło decyzję o przedłużeniu programu pilotażowego w CZP do 31 grudnia 2026 r. Zapewnia to kontynuację finansowania dla istniejących placówek na dotychczasowych zasadach (ryczałt od NFZ). Zabezpieczone środki w NFZ na 2026 r., Ministerstwo Zdrowia i Fundusz potwierdziły, że jeśli centra będą funkcjonować, ich budżet zostanie objęty finansowaniem. Planowany budżet na pilotaż w 2026 r. ma wynieść 2,5 mld zł. Uruchomiono dodatkowe środki z funduszy europejskich, które wspierają rozwój infrastrukturalny i tworzenie nowych punktów opieki:
 - 237 mln zł przeznaczono na dofinansowanie dla placówek psychiatrii środowiskowej (w tym CZP dla dorosłych), w ramach naboru, który ruszył w październiku 2025 r. Środki te mają wesprzeć infrastrukturę i tworzenie nowych zespołów opieki.
 - 282 mln zł przeznaczono na rozwój CZP dla dzieci i młodzieży (II poziom referencyjny), co ma na celu rozbudowę sieci placówek w tej dziedzinie.

KARTA OBSZARU IV: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM MIESZKANIOWYM

Grupy docelowe

- osoby potrzebujące i wymagające szczególnego wsparcia m.in. osoby w kryzysie bezdomności i zagrożone wykluczeniem mieszkaniowym,
- otoczenie ww. osób (w zakresie, jaki jest niezbędny dla udzielanego wsparcia),
- kandydaci i kadra realizująca działania w obszarze usług społecznych.

Wnioski z diagnozy

- Na terenie województwa podkarpackiego przebywało w 2024 r. ogółem 1111 osób bezdomnych, w tym: 919 mężczyzn, 168 kobiet oraz 24 dzieci. Najwięcej osób bezdomnych zanotowano w gminach, na terenie których funkcjonują placówki udzielające tymczasowego schronienia osobom bezdomnym, tj.: Dębica, Rzeszów, Sanok, Jarosław, Przemyśl, Tarnobrzeg. W miejscach przebywania większej liczby osób w kryzysie bezdomności należy wspierać i rozwijać usługi środowiskowe oraz działania zmierzające do aktywizacji społeczno-zawodowej tej grupy osób.
- W badaniu podkarpackie gminy wskazują najczęściej na brak wolnych lokali w zasobach gminy, co utrudnia proces wsparcia osób wychodzących z kryzysu bezdomności.
- Rozwój polityki mieszkaniowej jest niezbędny w procesie wspierania osób zmagających się z kryzysem bezdomności. Deinstytucjonalizacja tego obszaru wymaga zwiększenia dostępności mieszkań wspomaganych, treningowych, mieszkań z usługami i mieszkań ze wsparciem, mieszkań wynajmowanych na preferencyjnych warunkach, przekształcenia istniejących placówek wsparcia w mieszkania wspomagane.
- Od 2023 r. żadna z gmin w województwie podkarpackim nie udzielała osobom w kryzysie bezdomności wsparcia w formie pracy streetworkera. Konieczne jest podjęcie działań, aby ten rodzaj wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności był dostępny na Podkarpaciu.

Działania przewidziane planem

- IV.1 Zapewnienie dostępu do kompleksowych usług dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w tym osób zagrożonych eksmisją lub wysiedleniem, osób opuszczających instytucje m.in. do poradnictwa specjalistycznego prawnego, psychologicznego, mediacji, terapii i profilaktyki uzależnień, grup samopomocowych, asystentury mieszkaniowej oraz usług typu outreach.
- IV.2 Zapewnienie wsparcia mieszkaniowego m.in. poprzez wdrażanie modelu „najpierw mieszkanie”, wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań

wspomaganych i treningowych z pakietem usług oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe.

- IV.3 Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.
- IV.4 Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w kryzysie bezdomności m.in. poprzez realizację zatrudnienia socjalnego w ramach CIS/KIS.
- IV.5 Inwestycje w infrastrukturę podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.
- IV.6 Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr udzielających wsparcia osobom w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, zwłaszcza wsparcia świadczonego w mieszkaniach.

Realizatorzy działań

- Instytucje integracji i pomocy społecznej,
- Jednostki Samorządu Terytorialnego,
- Kościoły i związki wyznaniowe,
- Niepubliczne podmioty integracji i pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Partnerstwa instytucji pozarządowych,
- Partnerstwa Publiczno-Prywatne,
- podmioty ekonomii społecznej o których mowa w art.2 ust 5 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 o ekonomii społecznej,
- Lokalne Grupy Działania oraz inne podmioty z obszaru realizacji LSR lub realizujące projekty na obszarze LSR.

Główne źródła finansowania

Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027

- Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.19 Integracja społeczna SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(l) (EFS+) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.
Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 14 742 348 euro, w tym 2 500 000 euro (kod interwencji 163) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.
- Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.15 Aktywna integracja SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(h) (EFS+) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększenie zdolności do zatrudnienia w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji.
Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 36 195 829 euro

(kod interwencji 153) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Priorytet 5. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ SPOŁECZNA, Działanie 5.02 Włączenie społeczne SZOP FEP 2021-2027, Cel szczegółowy 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne. Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 5 066 370 euro (kod interwencji 126) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.
- Środki Województwa Podkarpackiego (Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030). Kwota alokacji na 2026 r. to 600 000,00 zł (w tym na przeciwdziałanie alkoholizmowi 400 000,00 zł, a na przeciwdziałanie narkomanii 200 000,00 zł). Przewidywana pula środków na okres 2026-2028 to 1 800 000,00 zł.

Inne możliwe źródła finansowania działań wskazanych w tym obszarze:

- Program „Pokonać bezdomność”. Program pomocy osobom bezdomnym. Podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o środki finansowe są organizacje pozarządowe (podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 oraz ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie). Głównym celem jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności, inspirowanie do wdrażania nowych metod pracy z osobami bezdomnymi oraz programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób.
- Projekt „Wsparcie gmin w uruchamianiu Społecznych Agencji Najmu” realizowany przez: Krajowy Zasób Nieruchomości (KZN), Instytut Rozwoju Miast i Regionów (IRMiR), ze środków Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego (FERS). Gminy mogą otrzymać wsparcie finansowe na uruchomienie i rozwój Społecznych Agencji Najmu (SAN) z funduszy europejskich, które obejmuje dotacje na założenie, bieżące funkcjonowanie, remonty i wyposażenie mieszkań. Wnioski o dofinansowanie składa się w ramach dedykowanych konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Wsparcie to jest dostępne także dla gmin, które jeszcze nie mają SAN, a także dla tych, które chcą rozwijać już istniejące.
- Fundusz Dopłat - mechanizm finansowego wsparcia (częściowo bezzwrotnego / dotacyjnego) mający na celu wsparcie inwestycji mieszkaniowych i społecznych — m.in. budownictwa czynszowego

(Społecznego), mieszkań wspomaganych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych oraz związanych inwestycji remontowych i adaptacyjnych. Obsługę i wypłatę środków prowadzi BGK zgodnie z ustawą o wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem i podobnymi aktami.

KARTA OBSZARU V: OBYWATELE PAŃSTW TRZECICH, MIGRANCI I UCHODźCY

Grupy docelowe

- obywatele państw trzecich, migranci i uchodźcy (szczególnie osoby opuszczające Ukrainę w związku z agresją Federacji Rosyjskiej),
- rodziny obywateli państw trzecich dotkniętych/zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- kandydaci i personel instytucji pracujących z obywatelami państw trzecich, migrantami i uchodźcami niezbędny do świadczenia usług społecznych i udzielania wsparcia dla ww. grup,
- społeczeństwo przyjmujące,
- podmioty tworzące nowe punkty pomocowe świadczące wsparcie na rzecz obywateli państw trzecich,
- pracodawcy zatrudniający obywateli państw trzecich,
- otoczenie ww. osób (w zakresie, jaki jest niezbędny dla udzielanego wsparcia), w tym m.in. osoby pełniące obowiązki opiekuńcze.

Wnioski z diagnozy

- Na koniec marca 2024 roku w Podkarpackiem liczba cudzoziemców zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych wyniosła ok. 17 776 osób — o 401 więcej niż na koniec roku poprzedniego. W 2024 r. złożono niemal 5 000 wniosków o wydanie lub przedłużenie zezwoleń na pracę dla cudzoziemców — o około 800 więcej niż w 2023 r. W regionie zwiększa się udział cudzoziemców z takich krajów jak Kolumbia, Indie, Nepal — nie tylko z Ukrainy. Badanie „Wpływ dużej skali uchodźców z Ukrainy na sytuację demograficzną i gospodarczą w województwie podkarpackim” wykazało, że spośród około 5 000 osób przebadanych w regionie (projekcja dla około 1 800 kwestionariuszy) znaczna część osób znajduje się w okresie tymczasowego schronienia, zróżnicowanymi planami pobytu i motywacjami. Wskazuje to na potrzebę różnicowania działań integracyjnych: np. osoby planujące powrót vs. osoby pozostające dłużej, migranci zarobkowi vs. uchodźcy.
- W placówkach przygranicznych regionu (np. w okolicach Przemyśla) pojawiają się wyzwania związane z zapewnieniem wsparcia uchodźcom wojennym — zarówno organizacyjne, jak i logistyczne. Należy rozwijać infrastrukturę instytucjonalną: np. centrów integracji, wsparcia psychologicznego, poradnictwa kulturowego.
- Podkarpackie Centrum Integracji Cudzoziemców II wskazuje, że działania takie jak doradztwo zawodowe, kursy języka polskiego, wsparcie psychologiczne i kulturowe są planowane w regionie. Należy zapewnić środki na kontynuację funkcjonowania PCIC, którego celem jest

aktywizacja zawodowa, integracja społeczna i edukacyjna obywateli państw trzecich, budowanie potencjału instytucjonalnego i wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz integracji obywateli państw trzecich. Okres realizacji obecnego projektu: 01/01/2024 – 31/12/2029.

- Jednocześnie należy uwzględniać różnice w dostępności usług integracyjnych, przygotowania językowego i społecznego tych osób, a także wyzwania związane z prawami pracowniczymi, warunkami zatrudnienia i stabilnością ekonomiczną. W celu poprawy procesu integracji społecznej i zawodowej należy zapewnić odpowiednie przeszkolenie osobom pracującym z cudzoziemcami.

Działania przewidziane planem

- V.1 Zapewnienie usług społecznych, w tym m.in. wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego, społecznego, opiekuńczego, socjalnego dla obywateli państw trzecich, migrantów i uchodźców.
- V.2 Zapewnienie punktu koordynacji świadczeń dla obywateli państw trzecich, migrantów i uchodźców oraz wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej np. Centra Integracji Cudzoziemców.
- V.3 Aktywizacja społeczna i zawodowa obywateli państw trzecich, migrantów i uchodźców poprzez m.in. poradnictwo psychologiczne, obywatelskie, prawne, antydyskryminacyjne, warsztaty/kursy adaptacyjne, asystę kulturową mającą na celu wprowadzenie w polski system pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, pomoc w pozyskaniu i wynajmie mieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy osobom ze specjalnymi potrzebami i OzN, tworzenie miejsc spotkań wspierającymi integrację kulturową.
- V.4 Działania szkoleniowe i doradcze dla osób pracujących z cudzoziemcami w celu wzmocnienia procesu integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich i migrantów.

Realizatorzy działań

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, związki, porozumienia i stowarzyszenia, w tym WUP,
- Podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- Publiczne służby zatrudnienia w rozumieniu ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Partnerstwa publiczno-społeczne,
- Partnerstwa publiczno -prywatne,
- odmioty ekonomii społecznej.

Główne źródła finansowania

Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027

- Priorytet 7. KAPITAŁ LUDZKI GOTOWY DO ZMIAN, Działanie 7.17 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, Cel szczegółowy 4(i) (EFS+) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów.

Planowana wysokość środków na lata 2026-2028 wynosi 7 826 841 euro (kod interwencji 157) zgodnie z alokacją na działanie przewidzianą w SZOP FEP 2021-2027.

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oś Priorytetowa XI: REACT-EU, Działanie 11.4. Infrastruktura pomocy społecznej REACT-EU. Projekt pn. Zakup lokali mieszkalnych, ich wykończenie i wyposażenie niezbędne do prawidłowego funkcjonowania i korzystania z infrastruktury objętej wsparciem”. Projekt współfinansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach reakcji UE na pandemię COVID-19. Obecnie finansowane ze środków Województwa Podkarpackiego. Ze wsparcia w postaci mieszkania mogą skorzystać osoby będące obywatelami Ukrainy, które przybyły na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy, w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terenie ich kraju wraz z najbliższą rodziną. Obecnie ze wsparcia w ramach projektu korzysta 43 osoby.

Inne możliwe źródła finansowania działań wskazanych w tym obszarze:

- Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) 2021-2027: Nabór wniosków na projekty integracyjne dla migrantów/obywateli państw trzecich.

DZIAŁANIA PRZEWIDZIANE PLANEM I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
OBSZARY WSPÓLNE						
1.	Koordinacja usług społecznych m.in. przez wsparcie doradcze i szkoleniowe w gminach i powiatach, wymianę dobrych praktyk.	ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.
2.	Wsparcie w zakresie tworzenia Centrów Usług Społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług. Wsparcie usług świadczonych w już istniejących CUS.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Tak FEPK.07.18-IP.01 002/24	-	Projekty w realizacji. W przypadku oszczędności proponowane jest ogłoszenie ponownego naboru.
		OPS	Środki własne gmin	-	-	-
		ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.
3.	Diagnozowanie sytuacji w województwie w zakresie	ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
	deinstytucjonalizacji i rozwoju usług społecznych oraz ekonomii społecznej	ROPS – zadania własne	Środki Województwa Podkarpackiego	-	-	Zakres badań ustalany w trakcie roku wg. potrzeb.
4.	Monitorowanie i ocena realizacji Podkarpackiego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji	ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.
		ROPS – zadania własne	Środki Woj. Podkarpackiego	-	-	-
5.	Nabywanie, doskonalenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej oraz kadry realizującej usługi społeczne, m.in. specjalistyczne i tematyczne szkolenia, warsztaty, superwizje, wyjazdy studyjne	ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.
		ROPS	Środki Województwa Podkarpackiego	-	-	Zadanie własne ROPS.
6.	Organizowanie i wspieranie współpracy pomiędzy instytucjami oraz podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej, m.in. wspierania rodziny i pieczy zastępczej, pomocy społecznej, rehabilitacji społeczno-zawodowej osób z niepełnosprawnościami	ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.
7.	Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw	ROPS – projekt koordynacyjny	FERS 2021–2027 Priorytet IV, działanie 4.13	Tak FERS.04.13-IP.06-001/23	-	Projekt w realizacji.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
	społecznych realizujących usługi społeczne	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (h)	Tak FEPK.07.16-IP.01-001/23	-	Projekty w realizacji.
OBSZAR I: OSOBY STARSZE, OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ OSOBY POTRZEBUJĄCE WSPARCIA W CODZIENNYM FUNKCJONOWANIU						
I.1	Kompleksowe działania na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz osób z niepełnosprawnościami, w tym wsparcie działań zapobiegających umieszczaniu w placówkach całodobowych poprzez: - zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych świadczonych w środowisku lokalnym m.in. usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, poradnictwo specjalistyczne, asystencja osobista, usługi transportowe, dowożenie posiłków, usługi sąsiedzkie, teleopieka, - tworzenie i rozwój wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego,	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23	IV kwartał 2026 r.	Projekty w realizacji.
		Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 8 cs 4 (k)	Tak FEPK.08.05-IZ.00-001/24	Nabór rozpoczęty (ciągły)	Nabór jest w trakcie realizacji i trwa do dnia 31 grudnia 2028 r.
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego: Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2024-2030, Wojewódzki Program na rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021–2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
	wspomagającego i pielęgnacyjnego, - wsparcie opiekunów faktycznych (nieformalnych) osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność, m.in. szkolenia, opieka wytchnieniowa, grupy wsparcia, wymiana doświadczeń.					
I.2	Działania wspierające usamodzielnienie osób przebywających i opuszczających placówki całodobowe, obejmujące m. in. diagnozę potrzeb, opracowanie planów usamodzielnienia, treningi usamodzielnienia.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Nie	II kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
I.3	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (h)	Tak FEPK.07.15-IP.01-001/23 FEPK.07.15-IP.01-002/23 FEPK.07.15-IP.01-004/24	-	Projekty w realizacji. W przypadku wolnych środków proponowane jest ogłoszenie ponownego naboru.
		Podmioty prowadzące Zakłady	Środki Województwa Podkarpackiego –	-	-	Stałe finansowanie ZAZ.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
		Aktywności Zawodowej	dofinansowanie kosztów działania zakładów aktywności zawodowej			
			PFRON – dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej	-	-	
I.4	Inwestycje w infrastrukturę podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	I kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
I.5	Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym m.in. poprzez rozwój nierezydencjalnych i nieizolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowej opieki wytchnieniowej oraz usług wspierających funkcjonowanie w środowisku domowym.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23	IV kwartał 2026 r.	Projekty w realizacji.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
I.6	Inwestycje w zdeinstytucjonalizowaną infrastrukturę ośrodków wsparcia, które będą realizować usługi opiekuńcze (w trybie dziennym) oraz rodzinnych domów pomocy.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Tak FEPK.05.02-IZ.00-002/25	-	Wsparcie infrastrukturalne powiązane z procesem integracji społecznej, aktywizacją społeczno-zawodową i zdeinstytucjonalizacją usług. Projekty w realizacji.
I.7	Wsparcie zdeinstytucjonalizacji opieki zdrowotnej poprzez rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej (z wyłączeniem kosztów leczenia i zabiegów medycznych innych niż na potrzeby diagnostyki) w zakresie: a) działalności lub tworzenia nowych pozaintytucjonalnych miejsc opieki medycznej, b) opieki długoterminowej udzielanej w warunkach domowych, w szczególności pielęgniarstwa opieki długoterminowej domowej, c) opieki paliatywnej lub hospicyjnej w formach zdeinstytucjonalizowanych, d) wsparcia dla opiekunów prawnych lub faktycznych osób potrzebujących wsparcia	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Nie	Dla typu projektu nr 9 SZOP FEP 2021-2027, ppkt. 9 b) i d) I kwartał 2026 r. Dla typu projektu nr 9 SZOP FEP 2021-2027, ppkt. a) c) d) W trakcie ustalania.	Typ projektu nr 9 SZOP FEP 2021-2027, ppkt. a) c) d) Nieuruchomiony w naborze.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
I.8	Wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych, oraz rekomendowanych mieszkań z usługami/ze wsparciem dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego oraz działania na rzecz poprawy warunków mieszkaniowych.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Nie	II kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
		Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 8 cs 4 (k)	Tak FEPK.08.05-IZ.00-001/24	Nabór rozpoczęty (ciągły)	Nabór jest w trakcie realizacji i trwa do dnia 31 grudnia 2028 r.
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego – Wojewódzki Program na rzecz Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania Ich Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021–2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.
I.9	Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	2026 r. /2027 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
I.10	Wsparcie osób starszych poprzez działania zwiększające ich zaangażowanie w życie społeczności lokalnych, w tym inicjatywy na rzecz	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Nie	2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
	samopomocy oraz tworzenie i wspieranie dziennych i środowiskowych placówek wsparcia dla seniorów.		FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 8 cs 4 (k)	Tak FEPK.08.05-IZ.00-001/24	Nabór rozpoczęty (ciągły).	Nabór jest w trakcie realizacji i trwa do dnia 31 grudnia 2028 r.
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego – Wojewódzki Program Pomocy Społecznej na lata 2024-2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.
I.11	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz personelu w zakresie świadczenia usług w środowisku.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23 FEPK.07.18-IP.01-002/24	IV kwartał 2026 r.	Projekty w realizacji. Działanie wyłącznie jako element uzupełniający wsparcia głównego realizowanego w projektach.
			FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 8 cs 4 (k)	Tak FEPK.08.05-IZ.00-001/24	Nabór rozpoczęty (ciągły).	Nabór jest obecnie w trakcie realizacji i trwa do dnia 31 grudnia 2028 r. Działanie wyłącznie jako element uzupełniający wsparcia głównego realizowanego w projektach.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
OBSZAR II: RODZINA I DZIECI, W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI						
II.1	Wsparcie rodzin wychowujących dzieci, w tym rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze lub doświadczających kryzysu, m.in. asystentura rodzinna, warsztaty, szkolenia, terapia, mediacje, poradnictwo, pomoc prawna, diagnoza dziecka i rodziny, grupy wsparcia, grupy samopomocowe, rodziny wspierające.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027, w tym ROPS (nabór projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23 Tak Nabór konkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-003/25	- -	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji. Nabór konkurencyjny w toku (05.11.2025 r.- 11.12.2025 r.)
		Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 8 cs 4 (I)	Tak FEPK.08.06-IZ.00-001/24	Nabór rozpoczęty (ciągły)	Nabór jest w trakcie realizacji i trwa do dnia 31 grudnia 2028 r.
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego – Samorząd dla Rodziny – Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021– 2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
II.2	Kompleksowe wsparcie dla osób w sytuacjach kryzysowych i ich otoczenia poprzez dostęp do usług interwencji kryzysowej m.in. tworzenie i rozwój punktów interwencji kryzysowej, konsultacje prawne, telefony zaufania, poradnictwo psychologiczne, mieszkania interwencyjne lub inne miejsca noclegowe	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	IV kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
II.3	Działania dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, przebywających w rodzinach oraz różnego rodzaju placówkach całodobowych, m.in. poprzez tworzenie oraz rozwój placówek wsparcia dziennego np. świetlic, klubów młodzieżowych, ognisk wychowawczych	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027 w tym ROPS (nabór projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23 Tak Nabór konkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-003/25	- -	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji. Nabór konkurencyjny w toku (05.11.2025 r. – 12.12.2025 r.).
		Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 8 cs 4 (I)	Tak FEPK.08.06-IZ.00-001/24	Nabór rozpoczęty (ciągły)	Nabór jest w trakcie realizacji i trwa do dnia 31 grudnia 2028 r.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego – Samorząd dla Rodziny – Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021– 2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.
II.4	Inwestycje w infrastrukturę placówek wsparcia dziennego wraz z niezbędnym wyposażeniem.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Tak FEPK.05.02-IZ.00-001/24	-	Projekty w realizacji.
II.5	Kompleksowe wsparcie dla rodziców zastępczych i kandydatów na rodziców zastępczych oraz rodzin pomocowych, m.in. prawne, psychologiczne, wychnieniowe, grupy wsparcia, szkolenia, warsztaty, pomoc przy sprawowaniu opieki nad dziećmi	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027 w tym ROPS (nabór projektu wybranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23	-	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji.
II.6	Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w zakresie powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej, m.in. konferencje, wyjazdy studyjne, upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie powstawania rodzinnych form pieczy zastępczej	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027 w tym ROPS (nabór projektu wybranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23	-	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego – Samorząd dla Rodziny – Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021– 2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.
II.7	Upowszechnienie rodzicielstwa adopcyjnego, wsparcie preadopcyjne dla kandydatów na rodziców adopcyjnych i postadopcyjne dla rodziców adopcyjnych	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027, w tym ROPS (nabór projektu wybranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nabór niekonkurencyjny Tak FEPK.07.19-IP.01-001/23	-	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji.
		Rodziny adopcyjne i kandydaci na rodziców adopcyjnych	Środki z budżetu państwa	-	-	Zadania własne Ośrodka adopcyjnego.
II.8	Nabywanie kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych przez wychowanków opuszczających pieczę zastępczą, m.in. doradztwo zawodowe, pomoc prawną, psychologiczną, szkolenia, kursy, warsztaty, coaching	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027, w tym ROPS (nabór projektu wybranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23	-	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
				Tak Nabór konkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-002/25	-	Nabór konkurencyjny w toku (21.10.2025 r.- 28.11.2025 r.).
II.9	Wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań treningowych i wspomaganych z pakietem usług dostosowanych do potrzeb osób opuszczających pieczę zastępczą oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23 Tak Nabór konkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-002/25	- -	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji. Nabór konkurencyjny w toku (21.10.2025 r.- 28.11.2025 r.).
II.10	Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	2026 r. /2027 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
II.11	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz personelu niezbędnego do realizacji projektu w zakresie świadczenia usług społecznych na poziomie lokalnym oraz zapewnienia dostępu do superwizji, w tym szkolenia na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin oraz w obszarze pieczy zastępczej	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Tak Nabór niekonkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-001/23 Tak Nabór konkurencyjny FEPK.07.19-IP.01-002/25	- III kwartał 2026 r.	Nabór niekonkurencyjny. Projekt w realizacji. Nabór konkurencyjny w toku (21.10.2025 r.- 28.11.2025 r.). Działanie wyłącznie jako element uzupełniający wsparcia głównego realizowanego w projektach.
II.12	Działania w zakresie profilaktyki uzależnień, w tym przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, od alkoholu i od substancji psychoaktywnych	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	I kwartał 2026 r.	-
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego – Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
II.13	Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy domowej.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	III kwartał 2026 r.	-
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030	-	I kwartał w każdym roku wdrażania planu	Otwarty konkurs ofert corocznie ogłaszany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.
II.14	Tworzenie i wsparcie punktów poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży dotyczących m.in. FAS/FASD, spektrum autyzmu	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027, w tym ROPS (nabór projektu wybieranego w sposób niekonkurencyjny)	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	I kwartał 2026 r.	-
			Środki Województwa Podkarpackiego	-	-	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022–2030.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
OBSZAR III: OSOBY Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI I W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO						
III.1	Zapewnienie dostępu do zintegrowanych, kompleksowych usług społecznych, w tym specjalistycznych dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego, ich rodzin, opiekunów i otoczenia m.in. przez rozwój opieki wytchnieniowej, wsparcie dla opiekunów prawnych lub faktycznych, osób potrzebujących wsparcia, prowadzenie grup samopomocowych i wsparcia, konsultacje psychologiczne, pedagogiczne, neurologiczne, psychiatryczne, warsztaty umiejętności społecznych, usługi interwencji kryzysowej, terapie uzależnień, specjalistyczne usługi opiekuńcze, konsultacje prawne, wsparcie specjalistów.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Nie	W trakcie ustalania.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
			FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (l)	Nie	III kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
		NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego - Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030	-	I/II kwartał 2026 r.	-
III.2	Zapewnienie dostępu do usług zdrowotnych świadczonych w miejscu zamieszkania (z wyłączeniem kosztów leczenia	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 FEP cs 4 (k)	Nie	W trakcie ustalania.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
	i zabiegów medycznych innych niż na potrzeby diagnostyki) dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego m.in. usług asystenta osobistego, asystenta zdrowienia.	NGO oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Środki Województwa Podkarpackiego - Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030	-	I/II kwartał 2026 r.	-
III.3	Wsparcie procesu deinstytucjonalizacji placówek całodobowych o charakterze długoterminowym polegające na rozwoju nierezydencjalnych i nieizolowanych form wsparcia dziennego, środowiskowego, wsparcia wytchnieniowego, wspomagania w domu oraz tworzeniu partnerstw z innymi dostawcami usług DI dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 FEP cs 4 (k)	Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23	IV kwartał 2026 r.	Projekty w realizacji.
III.4	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w kryzysie zdrowia psychicznego, m.in. treningi prowadzenia gospodarstwa domowego, treningi pracy, działania pomagające w powrocie na rynek pracy.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 FEP cs 4 (k)	Nie	2026 r. /2027 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
III.5	Inwestycje w infrastrukturę podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	I kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
III.6	Rozwój i wsparcie mieszkalnictwa treningowego i wspomagane w zakresie tworzenia miejsc i rozwoju usług w nowoutworzonych lub istniejących w/w mieszkaniach, rozwój mieszkalnictwa adaptowalnego, działania w zakresie poprawy warunków mieszkaniowych oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 FEP cs 4 (k)	Nie	II kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
III.7	Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	2026 r. /2027 r.	-
III.8	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kandydatów oraz kadry niezbędnej do realizacji projektu w zakresie świadczenia usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób w kryzysie zdrowia psychicznego w środowisku lokalnym.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (k)	Nie	W trakcie ustalania.	Działanie wyłącznie jako element uzupełniający wsparcia głównego realizowanego w projektach.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
OBSZAR IV: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI I ZAGROŻONE WYKLUCZENIEM MIESZKANIOWYM						
IV.1	Zapewnienie dostępu do kompleksowych usług dla osób w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym, w tym osób zagrożonych eksmisją lub wysiedleniem, osób opuszczających instytucje m.in. do poradnictwa specjalistycznego prawnego, psychologicznego, mediacji, terapii i profilaktyki uzależnień, grup samopomocowych, asystentury mieszkaniowej oraz usług typu outreach.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	III kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
IV.2	Zapewnienie wsparcia mieszkaniowego m.in. poprzez wdrażanie modelu „najpierw mieszkanie”, wsparcie tworzenia i funkcjonowania mieszkań wspomaganych i treningowych z pakietem usług oraz inne rozwiązania łączące wsparcie społeczne i mieszkaniowe	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	III kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
IV.3	Inwestycje w mieszkania wspomagane i mieszkania treningowe realizowane w oparciu o istniejącą infrastrukturę lub wyposażenie powiązane z procesem integracji społecznej i aktywizacji społeczno – zawodowej.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	2026 r. /2027 r.	
IV.4	Aktywizacja społeczno-zawodowa osób w kryzysie bezdomności m.in. poprzez realizację zatrudnienia socjalnego w ramach CIS/KIS.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (h)	Tak FEPK.07.15-IP.01-001/23 FEPK.07.15-IP.01-002/23 FEPK.07.15-IP.01-004/24	-	Projekty w realizacji. W przypadku wolnych środków proponowane jest ogłoszenie ponownego naboru.
IV.5	Inwestycje w infrastrukturę podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFRR Priorytet 5 cs 4 (iii)	Nie	I kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze.
IV.6	Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr udzielających wsparcia osobom w kryzysie bezdomności i zagrożonych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, zwłaszcza wsparcia świadczonego w mieszkaniach.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (I)	Nie	III kwartał 2026 r.	Typ projektu dotychczas nieuruchomiony w naborze. Działanie wyłącznie jako element uzupeł. wsparcia głównego. realizowanego w projektach.

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
OBSZAR V: OBYWATELE PAŃSTW TRZECICH, MIGRANCY I UCHODźCY						
V.1	Zapewnienie usług społecznych, w tym m.in. wsparcia psychologicznego, terapeutycznego, prawnego, społecznego, opiekuńczego, socjalnego dla obywateli państw trzecich, migrantów i uchodźców.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (i)	Nabór niekonkurencyjny Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23 Nabór konkurencyjny Tak FEPK.07.17-IP.01-002/24	-	Nabór niekonkurencyjny/konkurencyjny. Projekty w realizacji.
V.2	Zapewnienie punktu koordynacji świadczeń dla obywateli państw trzecich, migrantów i uchodźców oraz wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej np. Centra Integracji Cudzoziemców.	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027, w tym WUP	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (i)	Nabór niekonkurencyjny Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23	-	Projekt w realizacji Okres realizacji 01.01.2024 r. - 31.12.2029 r.
V.3	Aktywizacja społeczna i zawodowa obywateli państw trzecich, migrantów i uchodźców poprzez m.in. poradnictwo psychologiczne, obywatelskie, prawne, antydyskryminacyjne, warsztaty/kursy adaptacyjne, asystę kulturową mającą na celu wprowadzenie w polski	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027, w tym WUP	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (i)	Nabór niekonkurencyjny Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23 Nabór konkurencyjny Tak	-	Projekty w realizacji

Nr działania	Działania	Planowany realizator	Planowane źródła finansowania	Czy wsparcie było przedmiotem ogłoszonego naboru? Tak (nr naboru) / Nie	Planowany termin naboru	Informacje dodatkowe
	system pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, pomoc w pozyskaniu i wynajmie mieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem pomocy osobom ze specjalnymi potrzebami i OzN, tworzenie miejsc spotkań wspierającymi integrację kulturową.			FEPK.07.17-IP.01-002/24		
V.4	Działania szkoleniowe i doradcze dla osób pracujących z cudzoziemcami w celu wzmocnienia procesu integracji społecznej i zawodowej obywateli państw trzecich i migrantów	Zgodnie z FEP 2021-2027/SZOP FEP 2021-2027	FEP 2021–2027 EFS+ Priorytet 7 cs 4 (i)	Nabór niekonkurencyjny Tak FEPK.07.18-IP.01-001/23 Nabór konkurencyjny Tak FEPK.07.17-IP.01-002/24	-	Projekty w realizacji

WSKAŹNIKI

Wskaźniki Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji na lata 2026–2028 stanowią kontynuację wskaźników przyjętych w PPRUSiDI na lata 2023–2025. Ze względu na brak pełnych danych sprawozdawczych za rok 2025, jako wartości bazowe przyjęto stan osiągnięty do końca 2024 roku.

Wartości docelowe do 31.12.2028 zostały określone:

- na podstawie dotychczasowych trendów realizacyjnych,
- z uwzględnieniem realnych możliwości finansowych,
- w powiązaniu z interwencjami przewidzianymi w ramach FEP 2021–2027 (EFS+ i EFRR),
- przy założeniu stopniowego rozwoju usług środowiskowych i infrastruktury wsparcia.

Wskaźnik	Obszar PPRUSiDI	Wartość bazowa wskaźnika (osiągnięta na dzień 31.12.2024)	Wartość do 31.12.2028
Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w ramach projektów wspartych w ramach FEP 2021–2027 EFS+	I, III, V	2 222	5 500
Całkowita liczba osób objęta wsparciem w ramach projektów wspartych w ramach FEP 2021–2027 EFS+	II, IV	587	1 200
Liczba gmin, w których zostanie utworzone Centrum Usług Społecznych	I, II, III, IV, V	0	15
Liczba nowo utworzonych mieszkań o charakterze treningowym i wspomagającym oraz innych mieszkań oferujących usługi społeczne oraz wsparcie	I, II, III, IV	45	90
Liczba nowo powstałych dziennych form wsparcia	I, II, III	8	30
Liczba osób, które podniosły swoje kwalifikacje i/lub kompetencje w obszarze usług społecznych, pomocy i integracji społecznej	I, II, III, IV, V	357	1559
Liczba nowo utworzonych podmiotów ekonomii społecznej świadczących usługi społeczne	I, II, III, IV, V	4	10
Liczba nowych miejsc w podmiotach reintegracji społeczno-zawodowej	I, III, IV	952	1500
Liczba nowo utworzonych punktów interwencji kryzysowej	II	1	3
Liczba utworzonych punktów poradnictwa specjalistycznego dla dzieci i młodzieży	II	0	1

Wskaźnik	Obszar PPRUSiDI	Wartość bazowa wskaźnika (osiągnięta na dzień 31.12.2024)	Wartość do 31.12.2028
Odsetek dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które wychowują się w rodzinnej pieczy zastępczej	II	72,84 %	75 %
Odsetek dzieci przysposobionych, które zostały zgłoszone do adopcji	II	37 %	39 %
Liczba gmin, w których świadczone są usługi streetworkerów zintegrowane z systemem interwencyjnych usług schronienia i innymi usługami typu outreach	IV	1	5

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE WDROŻENIA

1. Udzielenie wsparcia w zakresie Priorytetu 5 – Przyjazna Przestrzeń Społeczna, cs 4 (iii) powinno być poprzedzone analizą dostępnych form świadczenia usług (tj. instytucjonalnych, środowiskowych i w rodzinie) oraz uwzględnić indywidualne potrzeby jednostek, które będą odbiorcami usług.
2. Wszystkie inwestycje wsparte w ramach Priorytetu 5 – Przyjazna Przestrzeń Społeczna, cs 4 (iii) powinny uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych i nie przyczyniać się do segregacji przestrzennej grup marginalizowanych (realizacja zasady dostępności).
3. Rekomenduje się, aby w projektach realizowanych w ramach Priorytetu 7, cs 4 (k) i 4 (l), zakładających wsparcie mieszkaniowe maksymalnie zwiększyć procent cross-financingu, aby możliwe były działania modernizujące i remontowe.
4. Rekomenduje się stosowanie rozwiązań premiujących i angażujących w większym stopniu sektor pozarządowy, w tym podmioty ekonomii społecznej w realizację usług społecznych, gdyż organizacje te są bardziej elastyczne, a ich działania w sposób naturalny mają charakter lokalny, środowiskowy i proaktywny.
5. Ze względu na niewystarczający dostęp do usług w postaci mieszkań treningowych i wspomaganych oraz nieadekwatne do skali potrzeb plany jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w zakresie ich rozwoju — zwłaszcza wobec osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób w kryzysie bezdomności oraz osób wymagających interwencji kryzysowej — rekomenduje się wspieranie rozwoju mieszkań z usługami oraz mieszkań ze wsparciem, które stanowią łatwiejszą do wdrożenia i bardziej elastyczną formę pomocy, a ponadto mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe.

6. Z uwagi na brak odrębnych regulacji prawnych dotyczących funkcjonowania mieszkań z usługami i ze wsparciem, konieczne jest opracowanie minimalnego standardu usług, obejmującego zakres świadczonego wsparcia oraz wyposażenia, w celu zapewnienia wysokiej jakości opieki dla mieszkańców.
7. Analiza sytuacji społecznej seniorów jednoznacznie wskazuje na istotne braki w dostępie do usług dziennego wsparcia, aktywizacji i integracji społecznej, które są kluczowe dla utrzymania samodzielności i jakości życia w późniejszym wieku. Wobec powyższego rekomenduje się niezwłoczne ogłoszenie naboru na projekty wspierające osoby starsze.
8. Projektując wsparcie na rzecz osób starszych, rekomenduje się premiowanie gmin o najwyższym udziale seniorów poprzez wykorzystanie indeksu obciążenia gmin osobami starszymi (załącznik nr 1 do raportu „Sytuacja i potrzeby osób starszych w województwie podkarpackim”).
9. W związku z przeprowadzoną diagnozą wskazującą na niedostateczny poziom wsparcia dla osób dorosłych w kryzysach zdrowia psychicznego, rekomenduje się wydzielenie środków finansowych oraz objęcie tej grupy wsparciem w zakresie usług świadczonych w społeczności lokalnej oraz wsparcie działań na rzecz podnoszenia kompetencji kadr w sektorze usług społecznych i zdrowotnych, świadczących usługi dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego oraz osobom doświadczającym kryzysów psychicznych.
10. Zalecana jest kontynuacja i rozwój wsparcia z EFS+ dla gmin planujących przekształcenie OPS w CUS. Wyniki przeprowadzonej przez ROPS w maju 2025 r. ankiety wskazują, że 30% z 123 ośrodków pomocy społecznej, które wzięły udział w badaniu planuje przekształcenie w CUS.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Diagnoza usług społecznych województwa podkarpackiego